

1985, 24. listopadu – Sdělení VONS č. 490 „Další informace o stíhání katolíků v Gottwaldově“ o represivních akcích proti katolíkům v Gottwaldově a trestním stíhání Jiřiny Bedeiové, Pavla Dudra a Jaromíra Němce pro trestný čin pobuřování probíhajícím formálně odděleně od případu Augustina Navrátila.

Ve sdělení č. 486¹ jsme informovali o případu katolického aktivisty Augustina Navrátila, který byl 11. listopadu uvězněn a u něhož byla provedena domovní prohlídka.² Uvedli jsme, že jeho případ je součástí mnohem rozsáhlejšího stíhání katolíků na Moravě.³

Již 8. června 1985 zahájil vyšetřovatel Státní bezpečnosti v Brně trestní stíhání pro trestné činy pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a), odst 3 písm. a) tr. z.⁴ V rámci tohoto trestního stíhání byla v noci z 11. na 12. listopadu a v následujících dnech provedena celá série domovních prohlídek. Současně byli z uvedeného trestného činu obviněni a vzati do vazby dva katolíci z Gottwaldova, a to Jaromír Němec a ing. Pavel Dudr. Jejich trestná činnost měla spočívat v rozmnožování a rozšiřování písemností, které údajně pobuřovaly proti společenskému a státnímu zřízení republiky.

Signatář Charty 77 Jaromír Němec, nar. 16. ledna 1935, bytem Jižní svahy, Gottwaldov, původním povoláním televizní technik (do r. 1969), byl již v letech 1971–72 vězněn v Plzni-Borech pro údajné pobuřování, jehož se měl dopustit rozšiřováním publikace Hovory s Janem Masarykem. V současné době byl zaměstnán jako technik – opravář lékařských přístrojů u n. p. Chirana Brno, pracoviště OÚNZ Gottwaldov. Je rozvedený, má jednoho syna, který studuje. Jaromír Němec byl zadržen 11. 11. 1985 kolem 19. hod., kdy u něj začala domovní prohlídka, jejíž výsledek neznáme.⁵ Druhý den dopoledne proběhla další prohlídka v bytě jeho matky, paní Josefy Němcové, ul. Tovačovského 3162, Kroměříž.⁶ Prohlídku nařídil vyšetřovatel KS StB v Brně kpt. JUDr. Edvard Petřík a provedli ji kpt. JUDr. Karel Veselý (který ve 3 hod. ráno téhož dne ukončil domovní prohlídku v domku Augustina

Navrátila v Lutopecnech v témže okrese), dále npor. Dušan Nehoda a npor. Stanislav Musil. Bylo při ní zabaveno 57 položek, většinou různých písemností po jednom vyhotovení, a to náboženské i jiné samizdatové literatury, časopisy Informace o církvi, Informace o Chartě 77, dokumenty Charty 77, Listy, Právo lidu, Zvon, Studie, dále filmové a magnetofonové pásky apod. Dne 15. 11. 1985 uvalil na Jaromíra Němce krajský prokurátor vazbu.⁷

Spolu s J. Němcem byla zadržena a pravděpodobně obviněna jeho přítelkyně Jiřina Bedeyová,⁸ asi pětatřicetiletá písarka Okresního soudu v Gottwaldově. I u ní byla domovní prohlídka a Státní bezpečnost brala vzorky všech strojů u soudu, neboť na jednom z nich prý opisovala tzv. protistátní písemnosti. Podle dosud neověřených zpráv je i Jiřina Bedeyová [sic] ve vazbě.⁹

Ing. Pavel Dudr, nar. 2. 12. 1949, absolvent strojní fakulty Vysokého učení technického v Brně, konstruktér v Závodech přesného strojírenství v Gottwaldově, bytem Obeciny 3901, 760 00 Gottwaldov. Je ženatý, manželka Hana Dudrová, absolventka gymnázia a SEŠ je t. č. v domácnosti. Mají tři děti ve věku čtyř, šesti a sedmi let. Domovní prohlídka byla zahájena 11. 11. 1985 ve 20,30 hod. a trvala do 4 hod. ráno.¹⁰ Prováděli ji mjr. Zdeněk Petlák, npor. Zdeněk Kočvara, npor. František Běhavý a další příslušníci StB. V bytě byly nalezeny a odňaty jednotlivé exempláře různých samizdatových písemností, zvláště s náboženskou tematikou a chartistickou tematikou; pouze strojopis přednášky Václava Havla Politika a svědomí byl nalezen ve 28 vyhotoveních. Dále byly odňaty různé zahraniční publikace jako Listy, Svědectví, Slovník českých spisovatelů apod. a také psací stroj. Ve sklepě byly pak nalezeny dva rozmnožovací stroje, z toho jeden značky Ronéo, prostředky k rozmnožování, tiskařský lis a písmena, papír, použité cyklostylové blány s napsaným textem Nacismus a katolická církev a velký počet písemností, které byly bez popisu uloženy do osmi plastických pytlů a odvezeny s ostatními věcmi. Také Pavel Dudr byl dne 15. 11. 1985 vzat krajským prokurátorem do vazby.

Všichni uvěznění se nalézají ve věznicí ministerstva spravedlnosti v Brně-Bohunicích. Pro úplnost dodáváme, že trestní věc

proti gottwaldovským katolíkům je formálně oddělena od trestního stíhání Augustina Navrátila. Je vedena pod č. j. ČVS 345/85. První věc je příslušná Okresního soudu v Gottwaldově, druhá kroměřížskému okresnímu soudu. Všem obviněným hrozí tresty od jednoho roku do pěti let odnětí svobody.

Z rozsáhlé akce Státní bezpečnosti máme jinak jen kusé informace. V bytě jednatřicetiletého ing. Bedřicha Koutného v ulici K pasekám v Gottwaldově byla provedena 12. 11. večer domovní prohlídka, která byla prakticky bezvýsledná, a zadržený Bedřich Koutný byl téhož dne v pozdních večerních hodinách propuštěn na svobodu, aniž bylo proti němu vzneseno obvinění. (Ve sdělení č. 486¹¹ jsme omylem uvedli, že je ve vazbě.) Na svobodě zůstal i Pavel Záleský z Otrokovic, u nějž byly při domovní prohlídce nalezeny písemnosti výlučně náboženského charakteru. Byly provedeny ještě další domovní prohlídky.

Odhaduje se, že v Gottwaldově Státní bezpečnost provedla v posledních dnech v této souvislosti 30 až 40 výslechů a okruh vyslýchaných se stále rozšiřuje. Akce Státní bezpečnosti zde řídí zástupce náčelníka okresního oddělení StB Miloš Myšák za dozoru brněnských a pravděpodobně i pražských pracovníků Státní bezpečnosti.

Jedním z vyslýchaných občanů byl dne 15. 11. 1985 signatář Charty 77 Stanislav Devátý. Jeho bratr Jiří Devátý je trestně stíhán pro údajné výtržnictví (viz naše sdělení č. 437, 439, 448 a 480)¹². Oba bratři jsou podrobeni stálému policejnímu dozoru. Jejich sledovatelé fotografují všechny přátele a známé, s nimiž se bratři setkají, činí tak bez jakéhokoli skrývání, a to i ve veřejných místnostech, v restauracích apod.

Vzhledem k mnoha okolnostem považujeme toto trestní stíhání a další represálie proti gottwaldovským a kroměřížským aktivistům za jeden z nejvážnějších případů, jichž jsme se v posledních letech ujali. Všichni postižení naléhavě potřebují mezinárodní solidaritu, která v této fázi trestní věci může značně ovlivnit jejich osudy. Každý její projev s postiženými je zároveň posilou pro stále se rozšiřující řady katolických aktivistů, kteří se angažují i jako občané a statečně podstupují rizika, s touto společenskou činností

spojená. Je posilou i všem lidem v Československu, kteří usilují o lidskou důstojnost a spravedlivější společenské poměry.¹³

Informace o Chartě 77, r. 8, 1985, č. 12, s. 15–17.

POZNÁMKY

- ¹ Dokument č. 489. K případu Jiřiny Bedeiové, Pavla Dudra a Jaromíra Němce viz dále sdělení VONS č. 491, 499, 519, 548, 577, 809, 819, 884, 913, 933, 955 a 999, dokumenty č. 494, 502, 522, 551, 580, 813, 823, 888, 917, 937, 959 a 1003.
- ² K perzekuci katolického aktivisty Augustina Navrátila viz více sdělení VONS č. 73, 486, 491, 498, 513, 516, 558, 567, 586, 732, 760, 775, 796, 798, 832, 864 a 925, dokumenty č. 73, 489, 494, 501, 516, 519, 561, 570, 589, 735, 763, 778, 800, 802, 836, 868 a 929. Dále viz HOLEČKOVÁ, Marta Edith: *Cesty českého katolického samizdatu 80. let*, Praha 2009, s. 34, 45–46, 95, 131, 191.
- ³ Domovní prohlídky byly v rámci rozsáhlého zásahu proti katolickému samizdatu na Moravě 12. 11. 1985 vykonány dále např. u Františka Adamíka a Jakuba Zachálky. Viz sdělení VONS č. 491, dokument č. 494.
- ⁴ V usnesení vyšetřovatele odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Brno kpt. Pavla Koutného z 8. 6. 1985 o zahájení trestního stíhání bylo uvedeno, že „od roku 1984 do současnosti dosud nezjištěný pachatel, event. pachatelé zhotovují různou tiskařskou technikou a rozšiřují tzv. *Informace o Chartě 77, jejichž obsah útočí proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky*“. V odůvodnění bylo uvedeno, že toto zjištění se zakládá na skutečnosti, že jeden občan z obce Adamov v okrese Blansko našel ve své schránce několik čísel Informací o Chartě 77 a tiskovinu „Z dopisů z vězení“ od Milana Šimečky. Tyto dokumenty měl 8. 6. 1985 odevzdat Okresnímu oddělení SNB Blansko. Usnesení je uloženo in: OS v Kroměříži, soudní spis k případu Jaromíra Němce a Pavla Dudra, spis. zn. 1 T 156/88.
- ⁵ Protokol o zadržení Jaromíra Němce a protokol o provedení domovní prohlídky opatřený fotodokumentací viz in: tamtéž.
- ⁶ Protokol o provedení domovní prohlídky u Josefy Němcové opatřený fotodokumentací viz in: tamtéž.
- ⁷ Viz usnesení krajského prokurátora v Brně z 15. 11. 1985 o vzetí Jiřiny Bedeiové, Pavla Dudra a Jaromíra Němce do vazby počínaje dnem jejich zadržení (u Bedeiové a Němce od 11. 11. 1985 a u Dudra od 12. 11. 1985). Tamtéž.
- ⁸ Správně Bedeiová.

- ⁹ Jiřina Bedeiová byla zadržena 11. 11. 1985 po 21. hodině. Tamtéž.
- ¹⁰ Protokol o provedení domovní prohlídky u Ing. Pavla Dudra opatřený fotodokumentací viz in: tamtéž.
- ¹¹ Dokument č. 489.
- ¹² Dokumenty č. 440, 442, 451 a 483.
- ¹³ O policejním zásahu proti moravským katolíkům referovaly např. Americké listy, viz článek „Domovní prohlídky a zatčení jsou hlavní zprávy z domova“ in: *Americké listy*, 1986, č. 1–3 (17. 1.), s. 10; k případu viz dále informace Stanislava Devátého uložené in: LP, Sb. VONS, inv. č. 28, sign. IV/4, kart. 14; též leták s nápisem „§ 100. Mysleme na uvězněné“ a fotografií Pavla Dudra, tamtéž, sign. VI/1, kart. 14.